

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput I. Juramenti notio, & divisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

TRACTATUS VII.

DE
SECUNDO ET TERTIO
DECALOGI PRÆCEPTO.

SECTIO I.

DE
JURAMENTO.

CAPUT I.

Juramenti notio, & divisio.

Juramentum assumptio est divini testimonii ad aliquid confirmandum (a). Duplici modo hæc fieri confirmatio potest. 1. Deum simpliciter in testem vocando, ut si dicas: Deus testis sit: per Deum juro &c. 2. Deum solummodo

(a) Juramento Deus in testem vocatur, non quidem ut nunc statim quodam miraculo veritatem pandat (hæc enim iniqua Dei tentatio foret); sed tunc, dum abscondita tenebrarum illuminabit, & cordium manifestabit consilia. Valde etiam ab *adjuratione* juramentum differt; quia per hoc Deus testis invocatur; per illam homo, ut ob Dei reverentiam quidquam agat aut omittat, energice admonetur. Ita Apostolus Thessalonicenses admonuit, dum dixit: *Adjuro vos per Dominum ut legatur epistola mea* (1. Thessal. 5.).

modo *implicite* invocando; in quantum nempe hic modo speciali in quibusdam creaturis continetur, suamque per eas virtutem exerit, ut si per Evangelium, Crucem, Sanctos, Sacramenta &c. rei assertæ veritatem confirmes. Utrumque intra vel extra iudicium; cum vel absque solemnitate fieri potest. *Solemnizatum* juramentum dicitur, dum quis Evangelium, Domini crucem, vel aliam rem sacram tangens coram aliquo gravi viro, aut tota communitate jurans quidquam promittat; hoc modo illi, qui ad Canonicatus, Professuram, aut alias dignitates promoventur, ad servanda statuta &c. jurare debent.

Adhuc quadrifariam juramentum dividitur.

1. In *assertorium*, quo affirmatur, vel negatur res præsens, aut præterita. 2. In *promissorium*, quo confirmatur aliquid agendum, vel omittendum pro futuro. 3. In *contestatorium*, quo Deus simpliciter in testem vocatur, ut: *Deus sit ijsis*. 4. In *execratorium*, quo Deus nædum ut veritatis testis, sed & ut falsitatis vindex advocatur, ut: *æternum Deus me puniat, condemnet &c. nisi &c.* Huc etiam illud, quod *comminatorium* vocant, reduci debet.

Duo ad juramentum concurrant oportet.

1. Voluntas saltem virtualis (a) Deum vel expli-

(a) Virtualis jurandi voluntas in eo datur, qui verba juramenti aliunde intelligens temere profert; item qui verba juramenti hic & nunc non advertit; jurandi tamen habitum advertit, quin

plicite, vel implicite in testem vocandi. 2. Verba quæ hanc invocationem vel ex se, vel ex usu & acceptione hominum designant. Si voluntas adsit jurandi, licet hoc verba proprie non significant, pro foro interno verum juramentum erit, quantumvis obligatio ejus in foro externo usque geri non possit: e contra si voluntas jurandi desit, utut verba Dei invocationem significant, juramenti natura non subsistit; propter divinitatem Nominis interpositam auctoritatem, eadem, ac si interna voluntas adesset, in juramento mendaci oritur obligatio; quia alias jurisjurandi periret utilitas, ac infinitis incommodis humana exponeretur societas. Non igitur ex jurantis intentione juramenti, præcipue promisorii, obligatio pendet; sed ex verborum significatione, & accipientis mente; secus, qui vel tantillum ratione pollerent, fallacia juramenta, & fraudes pene infinitas in orbem inveherent.

Sanctum & terribile nomen ejus, ait Psalmista (*Psal. 110.*): ideo ab hominibus esse venerandum, nec sine sacrilegio frustra assumi potest, aut ad confirmandum mendacium, cum Deus veritas sit. Nonnulli hæretici docuere, nusquam licere nomen Dei in juramentis assumere: sic docebant Pelagiani, (ut scribit sanctus Augustinus *epist. 89. & serm. 28. de verb. Apost.*); & sancti Bernardi tempore Apostolici (*Serm. 66. in Cant.*). Post hos idem docuit Wiclusus,

per apta remedia eundem tollere, aut minnere studeat. Vid. pag. 215.

Wiclefus, a Constantiensi Concilio damnatus: modo vero hunc errorem docent Anabaptistæ. Constat igitur permissum imo si superior jubet, vel proximi caritas exigit, de præcepto esse, Dei nomen interdum jurando assumere; quia Deus sic colitur, & Religionis actus exercetur, essentialem enim veritatem Deum fatemur, cum illum in testem vocamus. Ait Psalmista: *Laudabuntur omnes, qui jurant in eo (Psalm. 62.)*. Idem subjicit: *Juravit Dominus, & non pœnitebit eum (Psalm. 109.)*. In Apocalypsi Angelus juravit per viventem in sæcula sæculorum (Cap. 10.). Et Apostolus inquit: *Testem Deum invoco in animam meam (2. Corinth. 1.) (a)*.

Non expedit tamen juramenti affuescere; ideo Dei filius ait in Evangelio: *Sit sermo vester, est, est, non, non: quod his abundantius est, a malo est (Matth. 5.)*: idest, juramentum, quod negationi aut affirmationi adjicitur, oritur ex malo pœnæ, cui per peccatum homo subiacet, juxta sancti Augustini interpretationem; cum enim peccando fide indignus homo evaserit, juramento indiget, ut illi fides adhibeatur. Ante
Evan-

(a) Quævis juramenta e Fidelium societate eliminata Quesnellus voluit, cujus proin propositionem num. 101. Clemens XI. damnavit: *Nihil Spiritus Dei, & doctrinæ Jesu Christi magis opponitur, quam communia facere juramenta in Ecclesia, quia hoc est multiplicare occasiones pejerandi, laqueos tendere infirmis, & idiotis, & efficere, ut nomen & veritas Dei aliquando deserviant consilio impiorum.*

Evangelium dixerat Ecclesiasticus: *Juratio non assuescat os tuum; multi enim casus in illa. Vir multum jurans replebitur iniquitate (cap. 23.)* Jurandi consuetudo ad pejerandum paulatim viam sternit; hinc sanctus Augustinus inquit: *Nemo sicut bonum appetat juramentum, ne offi- duitate jurandi ad perjurium consuetudine labo- tur. Qui intelligit non in bonis, sed in neces- riis jurationem esse habendam, refrænet se quantum potest, ut ea non utatur nisi in necessitate, cum videt homines pigros esse ad credendum, quod ut utile est credere, nisi juratione firmetur (lib. 1. de Serm. Domini in monte.)*.

Juramenta, quæ Deum contemnunt, veluti per ventrem, per mortem, per sanguinem, et blasphemiam potius, de qua egimus, quam ad jurationem spectant: non licet vero per Dei creaturas falsa confirmare. Putabant Judæi Juramenta per creaturas nullam afferre obligati- onem; & licite illa usurpari, modo abesse perjurium. Hinc Christus apud sanctum Mat- thæum ait: *Ego autem dico vobis, non jurare omnino, neque per cælum, quia thronus Dei est; neque per terram, quia scabellum est pedum ejus (Cap. 5.)*.

Per falsa numina juramentum prohibetur, quemadmodum & eorum cultus: qui enim per illa jurat, divinum illis honorem tribuit. Ideo legitur in Exodo: *Per nomen externorum Deo- rum non jurabitis, neque audietur ex ore vestro (Cap. 23.)*.